

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 April 1884, kl. 1 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i §§ 1, 6 och 13 Riksdagsordningen.

Förslag om ändring i ofvannämnda paragrafer af Riksdagsordningen har framlagts genom en inom Första Kammaren af Herr *Wallenberg* väckt, till Konstitutions-Utskottet hänvisad motion, N:o 48. Förslagsställaren finner de i dessa lagrum nu intagna föreskrifter lida af det väsentliga grundfel, att med deras tillämpning antalet af Riksdagens ledamöter komme att på ett betänkligt sätt tillväxa. Skulle ingen ändring i nämnda bestämmelser vidtagas, men folkmängden i naturlig ordning ökas, så skulle framtida riksdagar komma att utgöra verkliga folkvandringar från landsorten till hufvudstaden. Redan vunnen erfarenhet gifve vid handen, att de riksdagsbeslut, som fattats under de senare åren, icke varit visare än de, som fattades vid de första riksdagarne af det nu bestående representationsskicket. Förhållandet vore snarare motsatt, och man kunde tydligen iakttaga, att Riksdagen med hvarje år befunnits allt mera hugad att upp- och undanskjuta frågor, som länge sedan bort upptagas till allvarligare behandling och afgörande. För att härutinnan bereda rättelse har motionären funnit en sådan lagförändring böra vidtagas, genom hvilken antalet ledamöter i hvardera af Riksdagens Kamrar en gång för alla bestämdes till en viss siffra. Han hemställer, efter närmare utveckling af grunderna i sitt förslag, om följande ändringar i och tillägg till Riksdagsordningen:

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 3 Saml. 8 Häft.

§ 1.

Svenska folket — — — hafva lika behörighet och myndighet. Dessa Kamrar skola tillsammans bestå af trehundra ledamöter; den Första Kammaren af etthundratjugo ledamöter och den Andra af etthundraåttio ledamöter.

§ 6.

Första Kammaren — — — väljer efter folkmängden inom sitt område, sådan den senast blifvit officielt uppgifven, det antal riksdagsmän, som efter hvad nedan säges, blifvit för en tid af tio år bestämdt på grund af förhållandet mellan valkretsens och hela rikets folkmängd.

Riksdagsmännens antal i de särskilda valkretsarna bestämmes hvar tionde år efter statistiska grunder af Konungen. Till grund härför lägges en siffra, som ej må understiga $\frac{1}{10}$ af rikets hela folkmängd. Finnes valkrets hafva hälften större antal folkmängd än den qvot, som berättigar till *en* riksdagsmans väljande, men uppnår folkmängden icke dubbla antalet af sådan qvot, då skall det ankomma på Konungen att, med strängt iakttagande af att Första Kammarens ledamöter vidmakthållas vid, men icke öfverstiga etthundratjugo ledamöter, bestämma hvilken eller hvilka sådana valkretsar möjligen må förunnas att utse en riksdagsman utöfver det antal hvar till folkmängden strängt taget berättigar.

§ 13.

Mom. 1. Andra Kammaren — — — under hvilket valet skett. Andra Kammaren skall bestå af etthundraåttio ledamöter, af hvilka minst sextio, högst sextiofem väljas för städerna och minst etthundra-femton, högst etthundratjugo för landsbygden.

Mom. 2. Å landet — — — en riksdagsman, skolande antalet af landsbygdens riksdagsmän utgöra etthundratjugo, och skulle domsagornas antal ej uppgå dertill eller öfverstiga etthundratjugo, så må i förra fallet för de folkrikaste domsagorna väljas två ledamöter och i det senare fallet de minst folkrika närbelägna domsagorna två och två sammanslås till en valkrets. Denna fördelning sker af Konungen hvar tionde år och skall grunda sig derpå, att hela landsbygdens folkmängd uppdelas, så vidt ske kan, i etthundratjugo delar och bör den upp-

komna qvoten blifva bestämmande om domsaga bör utgöra sjelfständig valkrets eller icke.

Mom. 3. I hvilket förhållande de särskilda städerna ega att välja riksdagsman bestämmes af Konungen hvar tione år efter följande grunder. Till utgångspunkt antages det senast kända antalet innevånare i hvarje stad. Samtliga städernas innevånares hela antal skall delas med sextio. Den qvot, som härvid uppkommer, skall utgöra den bestämmande enheten för antalet riksdagsmän, som tillkommer städerna.

I stad, som har ett innevånareantal, motsvarande denna qvot eller deröfver, utses riksdagsman, en eller flera, till det antal, som förhållandet emellan folkmängden och den erhållna qvoten angifver. Öfriga städer ordnas af Konungen, så vidt ske kan länsvis, i valkretsar till det antal som erfordras för att samtliga städernas riksdagsmän ej må understiga sextio.

Det nu angifna förhållandet mellan städernas och landets riksdagsmän bibehålles till dess städernas folkmängd väsentligen öfverskjuter en tredjedel af hela rikets folkmängd, hvarefter det proportionella förhållandet mellan landsbygdens och städernas folkmängd blir bestämmande.

Mom. 4. Den fördelning, som Konungen sålunda eger att hvar tione år företaga, skall första gången utföras år 1885 för att kunna tillämpas från och med början af år 1886.

Emot detta förslag vill Utskottet anmärka, hurusom efter Utskottets uppfattning antalet af Riksdagens ledamöter ej för det närvarande kan anses vara för stort. Ej heller för den närmaste framtiden synes någon för riksdagsarbetet menlig tillökning i riksdagsmedlemmarnes antal vara att emotse. En lagstiftningsåtgärd, ledande till inskränkning i detta antal, kan alltså ej för det närvarande tillrådas.

Medgifvas må, att med bibehållande af gällande bestämmelser den tidpunkt kan framdeles inträffa, då en lagförändring i det af motionen angifna syfte blifver af behovet påkallad. En dylik förändring torde, der den visar sig af nöden, rättast ske genom förhöjning i de folkmängdssiffror, efter hvilka riksdagsmännens antal nu bestämmes. Genom en sådan åtgärd vunnas syftet att förhindra, det antalet af Riksdagens ledamöter blefve alltför stort, och ett dylikt sätt för begränsningens åstadkommande egde derjemte förtjensten att innebära allenast en jemkning i de för vårt riksdagssätt vidtagna grunder, medan

deremot motionärens förslag att en gång för alla bestämma riksdagsmännens antal till en viss siffra innefattar en väsentlig rubbning i dessa grunder.

Utskottet får alltså hemställa,

att Herr Wallenbergs förevarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 April 1884.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.

Reservationer:

af Herrar *Rundbäck, Norén, Johnson och Jonas Andersson.*
